

PÍSEMNÁ PŘÍPRAVA

Název předmětu: Taktika dělostřelectva
Garant předmětu: kpt. Ing. Jan IVAN, Ph.D.
Zpracoval: kpt. Ing. Jan IVAN, Ph.D.
Téma: T11: Zabezpečení činnosti dělostřeleckých jednotek (2p + 2c)
Vzdělávací cíl: Objasnit místo, úkoly a zásady bojového použití dělostřelecké baterie při palebné podpoře útoku po rozvinutí z hloubky a z přímého dotyku s protivníkem.

Obsah:

- 1) Místo a úkoly dělostřelecké baterie (oddílu) v ofenzivních taktických činnostech
- 2) Období palebné (dělostřelecké podpory v útoku
- 3) Bojová sestava
- 4) Manévr v průběhu útoku
- 5) Činnost při vedení útoku
- 6) Činnost při vystřídání a přeskupení vojsk
- 7) Velení baterii v útoku
- 8) Činnosti baterie v dalších ofenzivních činnostech a ve specifickém prostředí
- 9) Doporučená literatura

1) Místo a úkoly dělostřelecké baterie (oddílu) v ofenzivních taktických činnostech

Ofenzivní taktické činnosti a útok

Ofenzivní taktické činnosti jsou aktivní činnosti, které jednotky vedou k dosažení svých cílů, zpravidla útočnou činností. Dokonce i v obraně musí velitel využít každé příležitosti k převzetí iniciativy a napadat protivníka. Ofenzivní činnosti jsou rozhodující pro úspěch v ozbrojeném konfliktu.

Hlavním cílem ofenzivních taktických činností je porazit protivníka v boji. Nejedná se však pouze o jeho fyzické ničení, které je pouze jedním z prostředků k dosažení úspěchu. Dalšími cíli ofenzivních činností je např. ovládnutí části území, převzetí iniciativy, matení protivníka, poutání protivníka, jeho izolace, narušení soudržnosti apod.

Mezi ofenzivní taktické činnosti se zahrnují: útok, přepad, rozvíjení úspěchu, pronásledování, klamný útok, průzkum bojem, demonstrace síly, léčka, vyjití (probití se) z obklíčení.

Útok je základním druhem ofenzivních taktických činností, a současně rozhodujícím druhem boje. Pouze prostřednictvím útoku lze převzít a udržet iniciativu, rázně využít každé výhody, narušit soudržnost obrany protivníka a přenést boj do hloubky jeho sestavy, obklíčit a pronásledovat jeho vojska a dosáhnout konečného vítězství v boji.

Obecným cílem útoku je rozdrčení nepřítele nebo zbavení ho schopnosti klást odpor a ovládnutí důležitých prostorů.

Útok však může být veden i s omezenými cíli, které ve svém souhrnu napomáhají dosažení konečného cíle nebo kterými je sledováno dosažení určitých výhod jako např. poutání pozornosti nepřítele, jeho klamání, získání důležitých informací, odříznutí protivníka od zdrojů, zmocnění se důležitých objektů (prostorů) apod.

Každý útok je nutno vést rozhodně v rychlém tempu, nepřetržitě ve dne i v noci a za každého počasí.

Jedním ze základních předpokladů úspěchu útoku je dosažení převahy sil a prostředků nad protivníkem. Útok se zpravidla vede na zvolených směrech, na nichž bylo dosaženo převahy sil a prostředků na úkor směrů (úseků), kde se budou šetřit síly, nebo se povede obrana.

Útok lze dělit podle mnoha hledisek.

Podle účelu:

- útok na hlavním směru (Main Attack)
- útok na pomocném směru (Diversionary Attack)
- útok k poutání sil protivníka (Holding Attack)
- Útok na vedlejším směru (Supporting Attack)

Podle rozsahu přípravy:

- útok po zkrácené přípravě (Hasty Attack)
- *Vede se s cílem využít příležitosti, minimalizovat možnosti protivníka organizovat a budovat obranu a předstihnout ho při úsilí o ovládnutí výhodného prostoru a získání jiných výhod zahájením útoku po provedení jeho přípravy v co nejkratší době.*
- útok po úplné přípravě (Deliberate Attack)
- *Cílem je předem plánovaným koordinovaným použitím palebné síly a manévru přiblížit se k protivníkovi a zničit ho nebo zajmout.*

Podle způsobu provedení útoku:

- útok po přesunu z hloubky
- *Zpravidla uskutečňuje z výchozího nebo jiného prostoru, ležícího (je-li to možno) mimo dostřel většiny hlavněho dělostřelectva protivníka.*
- *Samotné zteči proto předchází přesun vytvořeného útočného uskupení z hloubky vlastní sestavy a jeho postupné rozvinování do předbojových a bojových sestav.*
- útok z přímého dotyku s protivníkem
- *Útok z přímého dotyku s nepřítelem se obvykle uskutečňuje po přeskupení nebo po vystřídání vojsk, která jsou s nepřítelem v dotyku.*

Šířka pásma útoku se stanovuje v závislosti na charakteru a stupni vybudování obrany protivníka, na charakteru terénu a s přihlédnutím k dalším podmínkám a vlivům situace tak,

aby umožnila v pásmu útoku dosáhnout převahy sil a prostředků, nezbytné k úspěšnému splnění bojového úkolu při zahájení zteče i v celé jeho hloubce.

Orientační šířka pásma útoku:

Útvar / jednotka	Šířka pásma	Průlom
rota	1km a více	
mechanizovaný prapor	2 - 4 km	do 2 km
lehký motorizovaný prapor výsadkový prapor	2 - 3 km	do 2 km
brigáda	8 – 12 km	do 5 km

Základním východiskem plánování útoku je čas „H“, čas dosažení (překročení) čáry zteče (Line of Attack, LA). Před dosažením LA se čas označuje H-min, po jejím překročení H+min.

Místo a úkoly dělostřelecké baterie (oddílu) za útoku

Dělostřelectvo za útoku poskytuje především přípravné a krycí palby a provádí protibaterijní činnost. (Counter Battery,CBT). Je-li útok jednou zahájen, dělostřelectvo následuje bojové jednotky tak, aby nepřerušilo podpůrnou palbu.

Při vedení všeobecné palebné podpory zejména vyřazuje palbou dělostřelectvo protivníka, systémy VR (C2), prostředky PVO, zálohy, druhé sledy a jiné důležité cíle.

Při vedení přímé palebné podpory vyřazuje palbou živou sílu a palebné prostředky protivníka v opěrných bodech, uzlech odporu, na palebných čarách a ve vyčkávacích postaveních, minometné jednotky, MV, průzkumu a spojení na taktickém stupni.

Minometné jednotky ničí a umlčují živou sílu (ŽS) a palebné prostředky, pozorovatelný, technické prostředky průzkumu a jiné důležité cíle v sestavách rot prvního sledu protivníka.

Obecné zásady použití dělostřelectva za útoku:

- a) předsouvání dělostřelectva;
- b) předstih dělostřeleckého průzkumu (DPz) před palbou;
- c) hlavní prostory palpost se určují blíže k přednímu okraji a na menším prostoru;
- d) dočasná palpost se určují k plnění dílčích úkolů, zejména dílčím úkolům všeobecné palebné podpory při dělostřeleckém přikrytí přesunu;
- e) dělostřelectvo následuje útočící bojových jednot bez přerušování palebné podpory, proto se přemístění mezi prostory palpost provádí po bateriích (po četách);
- f) palebná podpora dělostřelectvem se neposkytuje napříč rozhraními pásem útoku bojových jednotek (uskupení);
- g) zasazení a použití dělostřelectva za útoku musí být spojeno s potlačením působení letectva protivníka.

2) Období palebné (dělostřelecké) podpory v útoku

Určujícím faktorem plánování útočné činnosti je čas „H“.

Dělostřelectvo plánuje a provádí palebnou podporu útočících jednotek (ÚÚ) po jednotlivých fázích útoku, jak je stanovil velitel. Od fází útoku odvozuje důstojník štábu odpovědný za plánování činnosti dělostřelectva (náčelník MKP nebo SKP) **období palebné (dělostřelecké) podpory** tak, aby co nejlépe podporovaly záměr plnění bojového úkolu (CONOPS) velitele. V rámci jedné fáze útočné činnosti může být jedno nebo několik období palebné podpory (palebného ničení).

Období palebné podpory, stejně jako fáze, stanovuje (schvaluje) velitel úkolového uskupení.

Typická **období palebné (dělostřelecké) podpory** ÚÚ v útoku jsou:

- dělostřelecké překrytí přesunu (přeskupení/vystřídání) vojsk; (úkol všeobecné PP);
- dělostřelecká příprava zteče;
- dělostřelecká podpora doprovod útoku;
 - o etapa: palebná zteč,
 - o etapa: palebný doprovod v hloubce obrany protivníka, odrážení zteče předního okraje.

3) Bojová sestava

Pásmo útoku úkolového uskupení je užší než prostor obrany. Z toho vyplývá, že i prostory stanovené pro zaujetí bojové sestavy dělostřelectva budou menší než v obraně.

Prostory pro bojovou sestavu dělostřelectva úkolového uskupení budou určovat velitelé podporovaných praporů a uskupení (BÚÚ, PrÚÚ) ve spolupráci s funkcionáři koordinace palby anebo dělostřeleckými veliteli tak, aby bylo zabezpečeno plnění stanovených úkolů dělostřelecké (palebné) podpory útoku.

Za útoku bude dělostřelecké baterie zpravidla působit v sestavě oddílu přiděleného BÚÚ. Minometné baterie zůstanou v podřízenosti velitelů praporů.

O samostatném působení baterie v rámci přidělení PrÚÚ lze uvažovat, pokud bude PrÚÚ působit na vedlejší směru, při vedení útoku k odpoutání sil protivníka podpůrného útoku nebo i útočné činnosti k oklamání protivníka.

Základní kritéria pro volbu bojové sestavy dělostřelectva v útoku jsou:

- bojová sestava podporovaného úkolového uskupení (útvary, jednotky),
- terénní podmínky,
- stanovené palebné úkoly,
- předpokládaný průběh útoku,
- priority palebné podpory praporů a rot v jednotlivých fázích útoku.

Při přípravě útoku se plánují hlavní, dočasné a záložní prostory a plánované prostory palebných postavení.

Hlavní prostor palebných postavení (HPPP) se zaujímá k plnění hlavního úkolu palebné podpory, například k dělostřelecké přípravě a palebné zteči.

Prostory palebných postavení dělostřelectva určeného k dělostřelecké přípravě a k palebné zteči se obvykle plánují blíže k přednímu okraji vlastních vojsk, orientačně 2-4 km od předního okraje.

Dočasný prostor palebných postavení (DPPP) se zaujímá k plnění dílčího úkolu palebné podpory, například k úkolům všeobecné palebné podpory v období překrytí přesunu anebo přeskupení bojových jednotek (útvarů) před útokem nebo k vedení protibaterijní činnosti.

K tomu se volí mimo hlavní směr útoku i HPPP, tak aby působení z tohoto prostoru nemohlo protivníkovi rozkrýt zámysl vedení útoku a hlavní prostory palebných postavení dělostřelectva pro jeho podporu.

Záložní prostory palebných postavení (ZPPP) se plánují pro případ vynuceného opuštění hlavního prostoru palebných postavení.

V dynamice útoku se zaujímají i neplánované prostory palebných postavení.

Plánované prostory palebných postavení (PPPP) se plánují na mapách k podpoře útoku v hloubce obrany protivníka. Zaujímají se nejdříve po překonání prostorů obrany rot nebo i praporů 1. sledu obrany protivníka.

Jedná se o prostory uvnitř prostoru obrany protivníka, proto je nelze rekognoskovat a budou se v průběhu úspěšného vedení útoku zaujímat jako nepřipravená palebná postavení.

Rekognoskační skupiny (družstva) provádějí před zaujetím prostoru první palebnou jednotkou alespoň jeho povšechný průzkum. Zjišťování (upřesnění) topografických údajů a další příprava prostoru palpost se provádí až v dalším pořadí.

Bojová sestava minometné baterie (čety) se volí tak, aby zabezpečila plnění palebných úkolů stanovených velitelem praporu (roty).

- Prostory palebných postavení se umísťují 1-2 km od předního okraje vlastních vojsk.
- V jednom prostoru palebných postavení se zpravidla volí jedno palebné postavení pro minometnou četou (baterii).

Vzhledem ke koncentraci hlavních vševojskových sil pro útok v zájmovém prostoru může být šířka a hloubka plánovaných prostorů palebných postavení minometných a dělostřeleckých baterií (oddílů) menší než standardně doporučované normy. (*T9 Použití dělostřelecké čety a baterie v boji*).

Rekognoskace a příprava prostorů palebných postavení se řídí podle obecných pravidel. Rozsah ženijního budování prostorů však bude spíše omezen.

4) Manévr v průběhu útoku

Při zaujetí bojové sestavy jsou dělostřelecké jednotky vyváděny do HPPP, k dílčím úkolům palebné podpory do DPPP.

Vyvedení do BS se uskutečňuje **s předstihem a skrytě** (za snížené viditelnosti) tak, aby baterie (oddíl) včas dosáhla pohotovosti k zahájení palby (dělostřelecké přípravy). Doba pobytu jednotek v palpost před zahájením palby musí být co nejkratší.

Manévr pohybem dělostřelecké baterie (oddílu) a jeho kalkulace se řídí podle obecně platných zásad a provádí se podle plánu.

Manévr uvnitř prostoru palpost bude vzhledem k dynamice útočné činnosti a omezené ploše prostoru palebných postavení zejména u minometných jednotek omezen.

Přemístění mezi prostory palpost je nezbytné v rámci oddílu (baterie) a celého bojového uskupení plánovat tak, aby převážná většina palebných jednotek byla schopna podporovat útočící bojové jednotky. V rámci oddílu se přemístění provádí po bateriích.

Přemístění mezi prostory palpost provádí velitele oddílu (baterie) na signál (nebo se svolením) velitel ÚU. Rozkazy k postupnému přemístění jednotlivých baterií (čet) vydává již samostatně.

Oddíly určené k všeobecné palebné podpoře se přemísťují v celku.

5) Činnost při vedení útoku

Zásady činnosti baterie (oddílu) v jednotlivých obdobích palebné podpory útoku jsou aplikované na zásady útoku úkolového uskupení vedeného po přesunu z hloubky.

Dělostřelecké přikrytí přesunu

Dělostřelecké přikrytí přesunu je úkol všeobecné palebné podpory. Dělostřelecký oddíl (baterie) přidělený k podpoře BÚU (určený k přímé palebné podpoře) se podílí na plnění úkolů v tomto období výjimečně. Vedou se *krycí palby*.

Dělostřelecké přikrytí přesunu je obvykle **zahájeno** se zahájením přesunu úkolového uskupení z výchozího prostoru pro útok (20 – 40 km před LA) nebo i před tím. Ve zvláštních případech je dělostřelecké přikrytí přesunu naplánováno, ale neprovedeno s cílem utajit čas a směr útoku. Dělostřelecké přikrytí přesunu zpravidla **končí** zahájením palebné přípravy zteče.

Cílem palebného ničení při dělostřeleckém přikrytí přesunu vlastních vojsk je znemožnit palebné působení protivníka na útvary a jednotky přesunující se k přednímu okraji protivníka

a tím zachovat jejich bojovou hodnotu před zasazením do útoku. Dílčím cílem je vytváření předpokladů k vybojování palebné převahy nad protivníkem.

Úkolem je boj s dělostřelectvem protivníka, ničení MV, prostředků Pz a EB aj. důležitých cílů v sestavě protivníka.

Charakter cílů palby v tomto období vyžaduje provedení průzkumu v prostorech mimo přímou viditelnost z pozemních pozorovatelů. Souřadnice cílů, které jsou mimo dosah dělostřeleckého průzkumu, musí být dodány zpravodajskými orgány nebo letectvem.

Ve zvláštních případech, pokud je oddíl (baterie) přiřazen nadřízeným stupněm nebo určen velitelem ÚU k plnění úkolů i v tomto období, tak se k plnění úkolů předouvá (nebo jen jednotlivé baterie) do DPPP, aby nerozkryl prostory palpost plánované pro provedení dělostřelecké přípravy.

Za normálních okolností, dělostřelectvo podřízené brigádnímu úkolovému uskupení provádí v tomto období manévr do prostorů palebných postavení tak, aby s ukončením dělostřeleckého přikrytí přesunu bylo v pohotovosti k dělostřelecké přípravě zteče.

Minometné jednotky se dělostřeleckého přikrytí přesunu neúčastní. V průběhu tohoto období se přesunují v rámci předbojových sestav svých útvarů nebo se předouvají tak aby byly v pohotovosti k palebnému ničení protivníka v rámci dělostřelecké přípravy zteče.

Je-li praporeční úkolové uskupení (praporec druhého sledu, vševojsková záloha brigádního úkolového uskupení) ve vzdálenosti menší než 6-8 km od čáry rozvinutí do rotních proudů je plánování a provedení dělostřeleckého přikrytí přesunu neúčelné.

Dělostřelecká příprava zteče

Dělostřelecká příprava zteče je součástí palebné přípravy zteče. V ofenzivní činnosti je nejdůležitějším obdobím činnosti dělostřelectva. Účastní se ho veškeré dělostřelectvo, které je k dispozici. Vedou se zejména *přípravné palby*. Provádí se z HPPP.

Dělostřelecká příprava se **zahajuje** v určeném čase (na signál) stanovený velitelem, který úkolové uskupení zasazuje do útoku. Při rozvíjení útoku z hloubky, zpravidla nejdříve od čáry rozvinování do praporečních proudů (méně než 15 – 20 km od LA) a končí na rozkaz velitele útočícího úkolového uskupení, zpravidla v čase, kdy bojové jednotky dosáhnou čáry zteče (LA) v čase „H“.

Cílem dělostřelecké přípravy zteče je zabezpečit rozvinování bojových útvarů (jednotek) do bojových sestav a jejich organizované vyjití na čáru zteče (LA). Souběžným cílem je palebným působením maximálně snížit bojové možnosti protivníka a narušit jeho systémy velení a tím vytvořit podmínky k úspěšnému provedení zteče.

Úkolem dělostřelectva úkolového uskupení je umlčovat a ničit živou sílu a palebné prostředky rot prvního sledu protivníka v opěrných bodech čt nebo spěšně zaujatých

postaveních, samostatně rozmístěné důležité palebné prostředky, umlčovat minomety, MV velení praporečného typu, pozorovatelný, průzkumný a elektronické prostředky a jiné jednotlivé důležité cíle v sestavě jednotek protivníka s důrazem na roty prvního sledu a úsek průlomu.

Jsou-li vhodné podmínky, může dělostřelectvo dýmem kryt vlastní jednotky při zaujímání čáry zteče nebo dýmem oslepuje palebné prostředky a pozorovatelný protivníka.

Podle charakteru konfliktu, protivníka a sil a prostředků vlastního dělostřelectva rozlišujeme dělostřeleckou přípravu na:

- a) **Standardní dělostřelecká příprava zteče** je náročná na čas a dostupné síly a prostředky. Provádí se v celém pásmu zasazení úkolového uskupení do útoku až do hloubky praporů prvního sledu protivníka. Dělostřelectvo nadřízeného plní úkoly všeobecné palebné podpory. Účastní se i letectvo a bojové vrtulníky za účelem vybojování vzdušné a palebné převahy.

Dělostřelectvo BÚU bude provádět několik palebných přepadů, první a poslední palebný přepad na opěrné body čt 1. sledu.

Poslední palebný přepad bude veden s max. hustotou se zahájením v době, kdy rozvíjející se jednotky dosáhnou čáry dostřelu PT prostředků protivníka.

- b) **Dělostřelecká příprava zteče s manévrem dělostřelectva** se provádí, pokud protivník disponuje stejnorodými palebnými prostředky. Vede se aktivní protibaterijní činnost k ochraně vlastního dělostřelectva.

Struktura dělostřelecké přípravy je tvořena několika krátkými palebnými přepady v trvání 3 – 5 minut. Palebné přepady mohou být jednotlivými palebnými jednotkami zahájeny a ukončeny v různých časech. Ukončení palebné přípravy je zpravidla provedeno na jeden signál.

Mezi palebnými přepady je proveden manévr uvnitř prostoru palpost na další palpost, v případě potřeby doplnit munici i do vyčkávacího postavení. Doba mezi palebnými přepady je určena dobou potřebnou na provedení manévru.

- c) **Zkrácená dělostřelecká příprava zteče** se provádí při útoku na protivníka v nepřipravené obraně nebo na protivníka s nízkou bojovou hodnotou, kdy je možné redukovat dělostřeleckou přípravu na jeden nebo dva palebné přepady z jednoho palebného postavení.

Je vhodná v případě, že je potřebné utajit dobu zahájení zteče nebo utajit BS dělostřelectva.

Zpravidla se zahajuje v době rozvíjení bojových útvarů do rotních proudů nebo i později.

Dělostřelectvo a minomety protivníka vyřazuje obvykle dělostřelectvo určené ke všeobecné palebné podpoře v režimu protibaterijní činnosti.

- d) **Decentralizovaná dělostřelecká příprava** se provádí při nelineárním použití jednotek v útoku, např. v horách nebo v podmínkách, kdy terén neumožňuje vytvořit souvislou vševojskovou linii, a také v podmínkách, kdy protivník vytváří rozptýlené bojové sestavy. Úkolová uskupení (útvary a jednotky) pak zpravidla útočí na samostatných směrech.

Konkrétní palebné plánování provádí velitelé jednotlivých uskupení (rot) ve spolupráci s místy koordinace palby určenými pro daný směr útoku. Má-li uskupení dělostřelectvo přiděleno nebo určeno k podpoře, tak i zcela samostatně přímo s veliteli dělostřeleckých jednotek.

Zahájení palebné přípravy je zpravidla provedeno na jednotný signál. Pokud to taktická situace neumožní, tak samostatnými signály. Ukončení je provedeno na signál velitelů bojových uskupení působících na samostatných směrech.

Krajním způsobem je provedení palebné přípravy z chodu, kdy cíle v sestavě protivníka jsou určeny dělostřeleckými pozorovateli až bezprostředně před zahájením rozvinování ke zteči. V takovém případě se obvykle nezpracuje ani standardní tabulka palby.

- e) **Zvláštní případy – překrývající palebný přepad.** Cílem překrývajícího palebného přepadu je zabránit palebným prostředkům protivníka, především jeho minometům, ve vedení palby v době, kdy vlastní jednotky zahajují zteč předního okraje obrany.

Překrývající palebný přepad se zahajuje před časem „H“ a končí po zahájení palebné zteče. Nutnou podmínkou pro jeho uskutečnění je schopnost vyčlenit pro tuto činnost palebné jednotky.

Dělostřelecký doprovod útoku

Dělostřelecký doprovod útoku plynule navazuje na dělostřeleckou (palebnou) přípravu útoku a pokračuje bez přerušení do splnění úkolu útočícího uskupení. Plánuje na celou hloubku útoku úkolového uskupení.

Cílem je podporovat vševojskové jednotky při zteči určených objektů, odrážet protizteče nepřítele, ničit a umlčovat nově zjištěné nebo oživlé dělostřelectvo nepřítele a ostatní palebné prostředky, mařit obnovení systému velení a manévru záloh a útvarů druhého sledu nepřítele a plnit i jiné taktické úkoly.

U dělostřelectva určeného k přímé palebné podpoře se zpravidla rozděluje na dvě etapy.

1. etapa: Palebná zteč

Plynule navazuje na dělostřeleckou (palebnou) přípravu útoku. Plánuje se podle konkrétních podmínek. Může být vedena v celém pásmu zasazení úkolového uskupení nebo jen soustředěna na hlavním směru útoku. **Provádí se z HPPP.**

Zahajuje se při přechodu čáry zteče (LA) v čase „H“ zpravidla na signál velitele útočícího úkolového uskupení. U BÚU se plánuje do hloubky rot 1. sledu obrany protivníka. Při útoku PrÚU na samostatném směru bude hloubka provedení zpravidla nižší.

Cílem je znemožnit protivníkovi mířenou palbu proti jednotkám provádějícím zteč a tím je podpořit při překonání předního okraje a 1. sledu obrany protivníka.

Úkolem. Ničit a umlčovat živou sílu a palebné prostředky v opěrných bodech a nově zjištěné nebo ty, které obnovily bojeschopnost před postupujícími jednotkami.

Provázanosti mezi dělostřeleckou přípravou a palebnou ztečí se dosáhne tím, že poslední palebný přepad dělostřelecké přípravy a první palebný přepad palebné zteče je veden palebnou jednotkou na stejný cíl.

Palebná zteč může být provedena různými metodami a kombinací těchto metod podle charakteru obrany protivníka stupně rozkrytí cílů, množství dělostřelectva a munice, terénu, počasí apod. Na základě těchto faktorů, na návrh orgánu ordinace palby, rozhodne o metodě provedení velitel úkolového uskupení.

- a) **Palebná zteč soustředěnými a samostatnými palbami** se používá k průlomu ženině nedostatečně vybudované obrany a při omezeném počtu vlastního dělostřelectva.

Palby se připravují především na objekty, které nebudou ničeny údery letectva a palbou dělostřelectva v období dělostřelecké přípravy zteče. Další palby se vedou obvykle na vyžádání velitelů rot a praporů.

- b) **Palebná zteč postupným soustřeďováním palby** se používá ke zteči předem připravené, plně nebo i částečně ženině vybudované obrany protivníka.

Samostatné a soustředěné palby se připravují na objekty, které nebudou ničeny údery letectva a dělostřelectvem v období palebné přípravy. Úseky soustředěných paleb se pak spojují do pomyslných čar – LEV, TYGR apod.

Vzdálenost mezi čarami PSP se volí 300 – 1000m, počet čar se plánuje na hloubku rot 1. sledu protivníka nebo i hlouběji.

Postřelování cílů při palebné zteči se provádí rušivými palbami. Standardní hustota postřelování 1 hektaru úseku cíle je pro děla ráže nad 150 mm 3 rány za minutu a pro minomety střední ráže 4 rány za minutu, na jednotlivý cíl 6 ran za minutu pro děla i minomety.

Jakmile útočící jednotka dosáhne čáry bezpečnostní vzdálenosti před účinkem vlastních střel, překládá se palba do větší hloubky na další cíl(e) nebo čaru PSP. Signál vydává velitel útočící bojové jednotky.

V rámci palebné zteče může dělostřelectvo za výhodných podmínek vytvářet dýmové clony nebo ohniska zadýmování

2. etapa: Dělostřelecký doprovod v hloubce obrany protivníka

Vede se do celé hloubky bojového úkolu úkolového uskupení. Úroveň plánovitosti boje a palebné podpory je snížena vlivem vysoké dynamiky boje v prostoru ovládaném protivníkem. Palebné plánování se zpřesňuje až v průběhu boje.

Provádí se z plánovaných palebných postavení (PPPP), která se zaujímají po bateriích (četách).

Vedou se palby na vyžádání velitelů útočících a nově zasazovaných jednotek.

Začíná zpravidla u BÚU po překonání obrany praporu prvního sledu protivníka, u PrÚU po překonání obrany roty prvního sledu protivníka.

Cílem této etapy je podporovat palbou útočící vševojskové útvary a jednotky při boji v hloubce obrany protivníka.

Úkolem dělostřeleckého **oddílu (baterie)** úkolového uskupení je zejména umlčovat a ničit nově zjištěné palebné prostředky protivníka na směru vedení útoku a odrážet protizteč protivníka soustředěnými a lineárními palbami a podporovat zasazení druhosledových útvarů (jednotek) a záloh do útoku, např. krátkou dělostřeleckou přípravou, krýt boky útočícího úkolového uskupení a mezery mezi jednotkami.

Minometné jednotky při dělostřeleckém doprovodu především umlčují nově zjištěné palebné prostředky protivníka s důrazem na protitankové zbraně, podporují zasazení rot (čet) druhého sledu nebo záloh praporek (rotních) úkolových uskupení do útoku, kryjí mezery mezi rotami, odrážejí palbou protizteče protivníka, kryjí boky útočícího praporek (rotního) úkolového uskupení při činnosti na samostatném směru.

K zasazení útvarů a jednotek druhého sledu (vševojskové zálohy) do útoku se plánuje a organizuje dělostřelecká příprava na cíle před čarou zasazení, zpravidla jedním palebným přepadem.

Dělostřelectvo určené k všeobecné palebné podpoře vede zejména protibaterijní činnost, ničí místa velení vyšších stupňů velení a palbami zabraňuje manévru záloh a posil protivníka.

Po dosažení plánovaných taktických cílů útoku nebo vyčerpání útočné kapacity přechází ÚU k upevnění dosažených čar (prostorů) a připravuje se na další útočnou činnost nebo přecházejí do obrany.

Dělostřelecký oddíl (baterie) současně přechází k **podpoře dle zásad obranného boje**. Při tvorbě palebného systému se palby se plánují na pravděpodobné směry rozvinování protivníka, přesunové osy a prostory soustředění. Vedou se přehradné, soustředěné a samostatné palby na vyžádání velitelů podporovaných jednotek.

6) Činnost při vystřídání a přeskupení vojsk

Útoku úkolového uskupení v dotyku s protivníkem bude zpravidla předcházet přeskupení a vystřídání bojových rot a praporů v bojové sestavě.

K získání potřebné převahy k prolomení obrany bránícího se protivníka provede velitel **přeskupení** do bojové sestavy vhodné pro útok, koncentruje bojovou sílu rot a praporů z šířky prostoru obrany do úzkého pásma útoku, popř. průlomu. **Vystřídáním** jednotek, např. ze zálohy nebo 2. sledu zasadí do útoku odpočinuté a plně bojeschopné síly.

Přeskupení představuje jeden z velmi složitých druhů manévru.

Cílem přeskupení je provést změnu v uspořádání sil a prostředků v bojové sestavě tak, aby byly vytvořeny výhodnější podmínky pro plnění nastávajícího bojového úkolu a dosažení stanoveného cíle.

Velitel úkolového uskupení bude provádět přeskupení:

- když, některá z jednotek (útvárů) prvního sledu není schopna pokračovat v plnění úkolu ve svém stanoveném pásmu (prostoru) činnosti;
- při záměrném nebo vynuceném přechodu k jinému druhu boje (z obrany do útoku apod.).

Činnost baterie (oddílu) při přeskupení

Předchází-li útoku přeskupení ÚU,

- kryje dělostřelectvo tento manévr z původních palebných postavení;
- novou BS zaujme až po přeskupení bojových jednotek (útvárů).

Vystřídání vojsk je manévr uskutečňovaný:

- **zpravidla vynuceně** s cílem nahradit (obměnit) jednotky (útvary), u kterých došlo v důsledku činnosti protivníka k výraznému snížení jejich bojeschopnosti, neumožňujícím jim pokračovat v plnění nastávajících úkolů operace.
- **také plánovitě**, k zajištění odpočinku a obnovení operačních schopností střídané jednotky pro její opětovné nasazení.

Způsob a **pořadí provedení vystřídání** (střídání) vojsk stanovuje nadřízený velitel v závislosti na charakteru operace, aktuální situaci střídaných a střídajících vojsk a jejich předpokládaných operačních úkolech.

V průběhu střídání **řídí** činnost vojsk v prostoru střídání **velitel střídaného** útvaru (jednotky).

Činnost baterie (oddílu) při střídání vojsk

Dělostřelecké jednotky **nepatří** k zbraňovým systémům, které by se střídaly, pokud nejsou omezeny terénem a počtem dostupných palpost. **Pokud** jsou střídány, tak až **jako poslední**, až po vystřídání bojových jednotek.

Baterie (oddíl) zůstává na místě dokud nejsou vystřídány ostatní jednotky:

- k zabezpečení palebné podpory jednotek v průběhu střídání. Platí zásada že, *síly namísto zabezpečují síly v pohybu*;
- k posílení palby přichází jednotky v následujícím bojovém úkolu (*přibrání k podpoře*);
- **k posílení palby – dělostřelecké přípravy** při následujícím útoku (*přibrání k podpoře*).

Způsob a pořadí vystřídání dělostřeleckých jednotek (oddílu) stanovuje velitel úkolového uskupení.

Manévr k vystřídání provádí dělostřelecké jednotky (oddíl) zpravidla v noci. Při střídání **nesmí dojít k odtržení** palebných jednotek **od jednotek dělostřeleckého průzkumu**.

Pravidla pro střídání dělostřeleckých jednotek

- **dělostřelectvo střídajících vojsk** zaujímá určené prostory palpost ještě před zahájením střídání bojových útvarů (jednotek),
 - z výchozího prostoru pro střídání,
 - palpost zaujímat tak, aby se později nemuselo měnit,
 - palpost dříve zaujatá nebo lokalizovaná protivníkem se nezaujímají,
 - tak, aby dosáhlo pohotovosti k palbě před zahájením střídání bojových jednotek,
 - prostředky DPz střídají před silami rot a praporů.
- dělostřelectvo střídaných útvarů opouští svá postavení
 - až po hlášení pohotovosti k palbě nově přisunutými dělostřeleckými jednotkami,
 - odchází do shromaždiště a následně provádí přesun do stanoveného prostoru (prostoru rozmístění mimo boj).

7) Velení baterii v útoku

Úkoly velitele baterie při velení a přípravě jednotky k boji se budou odvíjet od místa baterie v bojové sestavě nadřízeného stupně velení.

Za útoku bude baterie zpravidla působit v sestavě dělostřeleckého oddílu přiděleného BÚU nebo i samostatně, bude-li přidělena PrÚU působícím na samostatném směru. **Minometné baterie (čty)** budou působit v sestavě svých organických bojových praporů.

Při zasazení praporu do útoku velitelem brigádního úkolového uskupení rozhodne o palebné podpoře a uspořádání palebné přípravy a doprovodu a jejích charakteristikách velitel brigádního úkolového uskupení. V takovém případě budou velitelé dělostřeleckých jednotek při velení vycházet:

- velitel palebné baterie z bojového rozkazu (BR) velitele oddílu;
- velitel minometné baterie z přílohy „E“ BR svého velitele praporu, na jejíž přípravě se podílelo i místo koordinace palby začleněné do štábu praporu.

Útočí-li praporní úkolové uskupení na samostatném směru nebo vede-li bojovou činnost mimo sestavu nadřízeného svazku, rozhoduje o charakteristikách palebné přípravy a palebného doprovodu velitel praporního úkolového uskupení a velitelé palebné i minometné baterie budou při velení vycházet z Plánu paleb a přílohy „E“ BR velitele PrÚU.

Příprava jednotek dělostřelectva bude spočívat především v:

- plánování bojové činnosti,
- provádění průzkumu nepřítele a terénu,
- přípravě jednotek, prostorů palpost postavení a os k jejich zaujetí,

- přípravě výzbroje, techniky a doplňování materiálu.

Plánování a příprava baterie k útoku začíná okamžitě po obdržení BR nebo předběžného nařízení (WngO); při útoku po přesunu z hloubky probíhá zpravidla ve výchozím prostoru pro útok (Initial Area).

V BR nebo Příloze „E“ nadřízeného velitele se VB (náčelník MKP) zaměřuje na:

- údaje o prostoru zasazení do útoku;
- strukturu palebné podpory útoku;
- úkoly dělostřelectva při palebné podpoře útoku;
- rozdělení cílů mezi dělostřelectvo a ostatní prostředky palebného ničení;
- požadovaný stupeň vyřazení cílů;
- počet zasazených vrtulníků (letounů) a počet vzletů ve prospěch zasazovaného úkolového uskupení nebo jeho součástí (praporů, rot);
- činnost dělostřelectva v obdobích palebné podpory útoku;
- prostory palebných postavení dělostřelectva v obdobích palebné podpory útoku;
- normu spotřeby munice na den boje pro zasazované ÚU (zpravidla v desetinách palebného průměru);
- zapojení (přibrání) minometů bojových praporů a dělostřelectva v dotyku s protivníkem a spotřebu munice při přibrání (*útok z přímého dotyku*);
- koordinační čáry a prostory;
- čas „H“;
- způsob předávání výsledků z MKP praporů na SKP BÚU a ŠRP (MŘP) dělostřeleckého oddílu (baterie),
- doby pohotovosti;
- činnost dělostřelectva po skončení dělostřelecké přípravy.

Velitel baterie zjištěné údaje následně rozpracovává ve svém BR. U bojového praporu anebo PrÚU, náčelník MKP navrhuje odpovídající opatření veliteli praporu, která po schválení rozpracovává do přílohy „E“ jeho BR.

Palebné plánování pro jednotlivá období palebné podpory budou provádět prvky koordinace palebné podpory ve štábu úkolového a u bojových praporů (rot):

- všeobecné palebné plánování:
 - o stanovení rozsahu provedení (zapojení se) jednotlivých období PP,
- konkrétní palebné plánování:
 - o určení sil a prostředků a rozdělení úkolů mezi dělostřelecké jednotky,
 - o způsob (metody provedení) plánování,
 - o propočet předpokládaného stupně vyřazení cílů,
 - o hloubky provádění palebné podpory,
 - o spotřebu munice,
 - o upřesnění způsobu velení a stanovení signálů,
 - o stanovení doby a způsobu vedení palby.
- detailní palebné plánování:

- Grafikon (synchronizační tabulka) palebné podpory,
- Tabulka palby po obdobích a její doručení vykonavatelům a nadřízeným (VR, MŘP dbat a minbat, DPz, SKP, SRP) k:
 - upřesňování polohy jednotlivých cílů,
 - upřesnění bezpečnostních vzdáleností od výbuchů vlastních, střel,
 - upřesnění signálů.
 -

Detailní palebné plánování provádí funkcionáři koordinace palby na základě pokynů velitele ve spolupráci s veliteli prvosledových rot a obdržení průzkumových údajů o cílech od družstev DPz. Je-li dostatek času, může proběhnout detailní palebné plánování až do vydání tabulky palby. Při nedostatku času může být vyžádána palba veliteli bojových jednotek těsně před zahájením zteče.

Náčelník MKP (SKP), popřípadě velitel baterie (oddílu) si **při rekognoskaci velitele bojového uskupení** (útvary, roty) ujasňuje především:

- úkol bojových jednotek v terénu (směr útoku a objekty zteče apod.),
- místa průchodů v zátarasech,
- čáry rozvinování do předbojových sestav a přechodu ke zteči (LA),
- okraj obrany protivníka, jeho opěrné body a postavení palebných prostředků,
- mohou upřesňovat úkoly DPz a místa pozorovacích stanovišť.

Pro řízení palby se při rekognoskacích upřesňují:

- čáry bezpečnostních vzdáleností od výbuchů vlastních střel,
- cíle ničené prostředky nadřízeného,
- cíle vyřazované vlastním dělostřelectvem.

Palebné plánování pro etapu palebného (dělostřeleckého) doprovodu boje v hloubce obrany protivníka spočívá:

- všeobecné palebné plánování - v orientačním určení spotřeby munice na fázi boje stanovené vševojskovým velitelem;
- konkrétní palebné plánování - se provádí ve variantách; určení konkrétní varianty nebo její upřesnění proběhne až na základě vývoje útoku vlastních vojsk;
- detailní palebné plánování - proběhne až po upřesnění rozhodnutí podporovaného velitele a vyhodnocení aktuálních výsledků dělostřeleckého průzkumu.

Spolu s palebným plánováním je nezbytné, aby orgány koordinace palby a dělostřelečtí velitelé provedli důslednou **organizaci součinnosti s podporovanými bojovými jednotkami** ve fázích boje, která zahrnuje:

- přesun úkolového uskupení (bojových útvarů a jednotek) na čáru zteče s důrazem na průchod jednotek prostory palebných postavení dělostřelectva;
- přechod bojových jednotek na zteč;
- boj s protivníkem v prostorech obrany na předním okraji a v bližší hloubce jeho obrany s důrazem na řešení přenášení dělostřelecké palby a upřesnění čar bezpečnostních vzdáleností;

- boj v hloubce obrany s důrazem na upřesnění krycích paleb a podpory zasazení 2. sledů;
- způsob přemísťování (manévru) prostředků DPz a palpost;
- způsob udržování spojení mezi veliteli bojových rot a praporů a DPz a orgány koordinace a řízení palby dělostřelectva (MKP, MŘP, SKP, SŘP)
- způsob udávání cílů;
- signály k určení čar a prostorů dosažených bojovými jednotkami.

8) Činnost baterie v dalších ofenzivních činnostech a ve specifickém prostředí

Taktický vzdušný výsadek. Je-li rozhodnuto o vysazení taktického vzdušného výsadku (TVV) do týlu protivníka podílí se dělostřelectvo úkolového uskupení, které plánuje a vysazuje TVV, ale i dělostřelectvo nadřízeného stupně na zabezpečení jeho vysazení a následného boje. TVV v síle roty (čtyři) může být posílen minometnou jednotkou. K podpoře boje TVV se do jeho sestavy začleňují dělostřelečtí pozorovatelé a orgány koordinace palby.

Průlom. V případě, že taktická situace vyžaduje provedení průlomu vybudované (zaujaté) obrany protivníka, koncentruje se palebné ničení do úseku průlomu a na jeho boky. Vyřazování děl a minometů se provádí zpravidla v celém pásmu zasazení úkolového uskupení a na bocích do vzdálenosti alespoň poloviny dostřelu děl a minometů protivníka.

Násilný přechod vodní překážky. Uskupení dělostřelectva k násilnému přechodu vodní překážky a období palebné podpory mohou být, podle rozhodnutí velitele ÚU, shodná jako v útoku. Při stanovování struktury a doby trvání dělostřelecké přípravy zteče a dělostřeleckého doprovodu zteče se bere v úvahu širší vodního toku a vzdálenost předního okraje obrany nepřítele od břehu. Čas „H“ je čas, kdy první sledy vlastních vojsk dosáhnou protilehlého břehu.

Dělostřelectvo se před přepravou rozmisťuje co nejbližší k vodní překážce. Přepravuje se broděním, po mostech, na soulodích a přepravních prostředcích. Dělostřelecké průzkumné jednotky se mohou přepravovat plaváním. Nejméně polovina dělostřelectva musí poskytovat nepřetržitou palebnou podporu bojujícím jednotkám.

Činnost dělostřelectva při klamném útoku. Klamný útok musí mít dostatečnou sílu tak, aby vyvolal požadovanou reakci protivníka a palebné ničení s účastí dělostřelectva. Dělostřelecká podpora boje jednotek provádějících klamný útok je vedena obvykle jako při skutečném útoku, avšak omezenými prostředky. Hlavní soustředění dělostřelectva bude na směru skutečného útoku. Je předmětem vojenského umění velitelů eliminovat promyšlenými opatřeními jak nedostatek dělostřeleckých zbraňových kompletů, tak i munice.

Před zahájením klamného útoku mohou dělostřelecké jednotky provádět manévry v klamných i skutečných prostorech palebných postavení s cílem přesvědčit nepřátelský průzkum o soustředění dělostřelectva pro útok.

Důležitým opatřením je dělostřelecká příprava. Její provedení by mělo mít průběh jako při skutečném útoku. V jednotlivých případech může být provedena dělostřelecká příprava, jako klamné opatření, i bez následného provedení zteče.

Činnost dělostřelectva v zastavěných prostorech a při boji o město. Struktura zastavěných prostorů a aglomerací má zpravidla nepříznivý vliv na efektivní využívání soudobých dělostřeleckých zbraňových systémů a klade specifické nároky na poskytování palebné (dělostřelecké) podpory v boji. **Je ztíženo zjišťování cílů** a je nutné stanovit, kam nebude střelba dělostřelectva povolena. Problémem je přítomnost značného množství civilních osob v prostoru a existence chráněných budov a zařízení (historických památek a symbolů národa a náboženství (kostelů, mešit.), ale i nemocnic apod.

Při boji o město se úkoly dělostřelectvu upřesňují v průběhu přibližování vojsk k městu na základě průzkumových údajů a výsledků boje předsunutých odřadů. Děla vyčleněná pro přímou střelbu ničí pozorovatelný a palebné prostředky v budovách.

Prostory palebných postavení palebných jednotek se volí zpravidla mimo zástavbu, na vnějších okrajích měst. Prostory palebných postavení minometných jednotek se zaujímají v parcích nebo zahradách, které jsou pokud možno chráněné zástavbou proti působení odstřelovačů.

Zvláštní pozornost je věnována systému velení, dělostřeleckému průzkumu a řízení palby. Účinná střelba se zahajuje zpravidla po zastřílení. K pozorování výsledků a opravování palby se využívají vzdušné prostředky. Je nutné se vyvarovat ohrožení vlastních vojsk palbou. Plány měst a mapy velkého měřítka se doplňují aktuálními leteckými a družicovými snímky. Při organizaci spojení je potřebné vzít v úvahu, že trolejová vedení, ocelové konstrukce a další technologická opatření v zástavbě značně omezují dosah radiových antén.

Po skončení bojové činnosti se palebné jednotky okamžitě vyvádějí mimo zastavěné prostory.

Dělostřelectvo BÚU (PrÚU) se bude zapojovat i do ostatních ofenzivních taktických činností bojových úkolových uskupení.

Činnost dělostřelectva při útoku v noci. V noci dělostřelectvo kromě plnění obvyklých úkolů umlčuje nepřátelské prostředky radiolokačního průzkumu a osvětlovací prostředky, osvětluje terén a cíle střelami (minami) nebo založením požáru v prostorech rozmístění protivníka, vytyčuje světelné orientační body k vyznačení směru útoku. Dále oslepuje nepřátelské pozorovatelný a palebné prostředky a vyrazuje přístroje pro noční vidění a osvětlovací prostředky nepřítele.

Útvary a jednotky se pro boj v noci připravují již ve dne. Před zahájení útoku se dělostřelecké jednotky mohou podřídit velitelům bojových praporů nebo i rot.

9) Doporučená literatura

Základní

Děl-1-1, 2018. *Bojové použití dělostřelectva armády České republiky*. Praha: Ministerstvo obrany ČR.

Pub-35-14-01. *Bojové použití dělostřelectva*. Vyškov: Odbor doktrín VeV-VA, 2013. 203 s. – kapitola 7.

IVAN, Jan, 2019. *Situační značky a zkratky pro dělostřelectvo: (vojenská symbolika a taktické značky pro dělostřelectvo dle APP-6) : studijní text*. Brno: Univerzita obrany v Brně. ISBN 978-80-7582-122-5.

Doporučená

ČERMÁK, B. Použití dělostřelectva v boji mechanizované brigády. Brno: VA, 2004. 83 s. [S-2915]

Pub-31-10-02. *Taktika pozemních sil*. Vyškov: Odbor doktrín VeV-VA, 2011. 337 s. – kapitola 4 a 5.